

Pitäjä pitäjältä

PÄLKJÄRVI

oli pieni pitäjä

Laatokan-Karjalan luoteispuolella, nykyisen valtakunnan rajan tuntumassa. Sen alue on aikaisemmin ulottunut muinaisen tulivuoren purkauksessa syntyneen Jänisjärven pohjoisosan länsi- ja itäpuolelle. Se on lähes 400-vuotisen historianensa aikana saanut kestää monet rajan kirot. Valtakuntien raja on ollut milloin sen etelä- milloin pohjoispuolella.

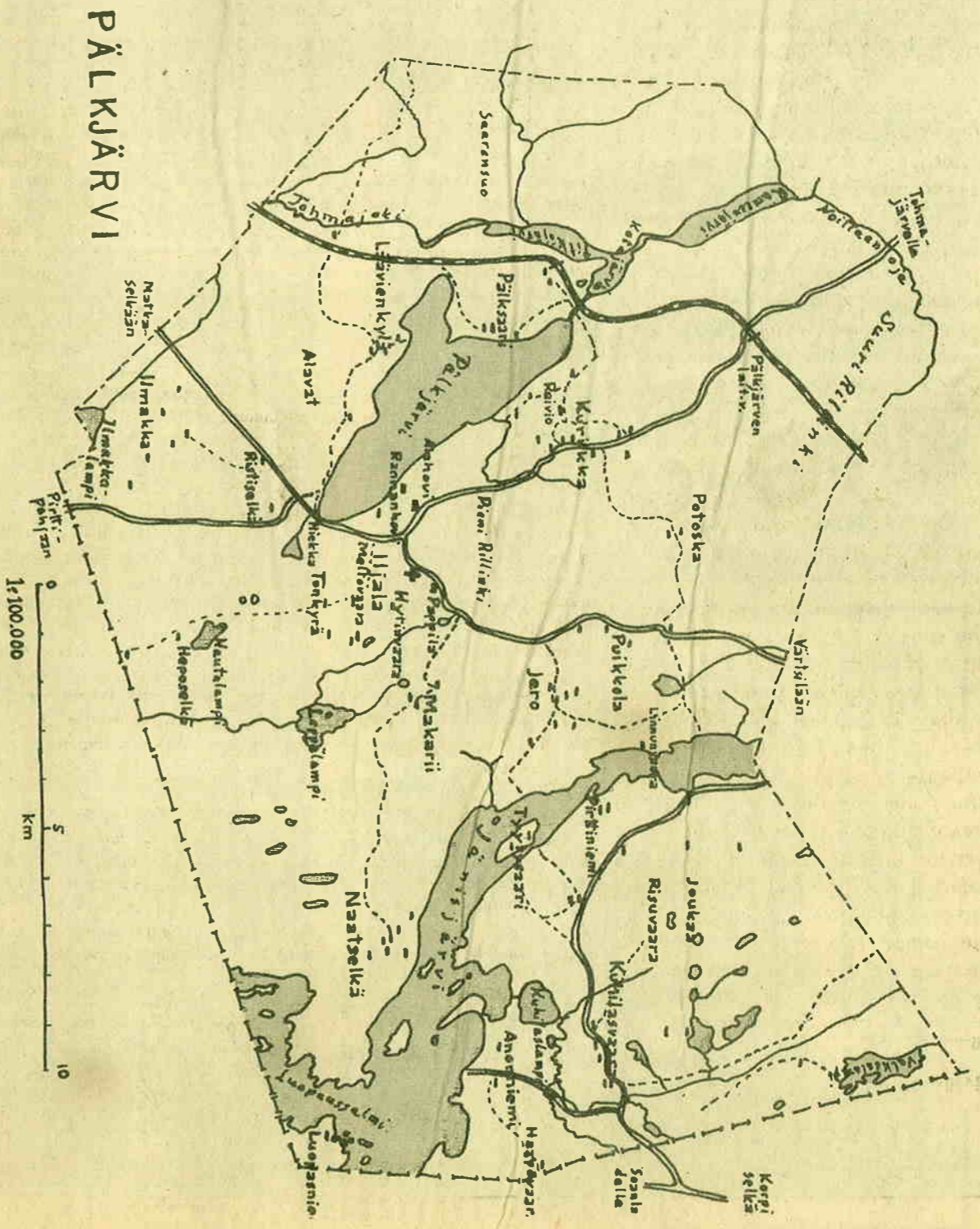
Pälkjärven kunta rajoittui Värttilän kuntaan pohjoisessa, Soanlahden kuntaan koillisessa, Ruskealan kuntaan etelässä, Kiteen kuntaan lounassa ja Tohmajärven kuntaan lännössä. Pälkjärven kunnan pinta-ala oli aikaisemmin 263,10 km². Viljeltyä maata oli 2.578 ha. Väkiluku oli korkeimmillaan v. 1925 vaiheilla n. 2.850 henkeä.

Vuoden 1936 alusta Pälkjärven kunnasta erotettiin Jänisjärven itäpuolinen osa ja liitettiin Värttilän kuntaan. Tämän liitosalueen menetyks vähensi kunnan aluetta noin kolmasosalla. Väkiluvussa se myöskin alheni yli 600 henkilön vuosiin. Edelleen väkiluku vuosi vuodelta väheni, joten se talvisodan alussa oli vajaa 2.000 henkeä.

VEISISTÖJÄ

oli Pälkjärven kunnassa: Jänisjärven pohjoisosa oli kunnan sisällä ennen itäisen alueen Värttilään liittämistä, edelleen Pälkjärvi, Rämeenjärvi, Kotajärvi ja Pitkjärvi, jotka olivat kunnan rajojen sisällä. Pitkjärven vesistö jatkui Tohmajoki etelään, samoin Pälkjärvenstä Kotajärveen lyhyt joki, molemmat olivat puuta-varan uitoille sopivia. Lisäksi kun-

nan alueella oli useita pikkulampia, suurimmat niistä Vaikkealampi, Kuhlasiampi, Leppälampi, Hautalampi ja laslampi, joka myöskin Kyyrön-lammeksi nimettiin. Iimakkalammen toinen puoli oli Ruskealan kunnan puolella.

PÄLKJÄRVI

LIKENNEVÄYLÄT

olivat Karjalan rata, joka jatkui kunnan länsiosan kautta Viipurista Nurmekseen ja edelleen, Pälkjärven kunnan alueella oli kaksi liikennepaikkaa, Pälksaaren ja Pälkjärven pysäkit. Maanteitä oli Tohmajärveltä Kurikan kylän, Kirkkonkylän ja Iimakan kautta Sortavalaan vievä maantie. Tästä tiestä erkani Kirkkonkylässä Puikkolan kylän kautta Värttilään vievä maantie. Pälkjärven kaakkoispäässä seuruuilla Hiekassa erkani ns. vanhamaantie, joka vei Pirttipohjaan. Näillä maanteillä oli jokaiseen kylään kyläntiet. Iimakan kylän halki rakennettiin vähän ennen talvisotaa uusi kylätie, joka yhdisti Matkaselkään ja Pirttipohjaan vievät tiet.

PÄLKJÄRVEN MAISEMA

oli yleensä kumpuilevaa mäkimäis-määtä, ei mitään jyrkkiä vuoria. Maaperä oli enimmäkseen hiekkä, hiekkä- ja väkäsuvia lehtomaata. Mäkien väliset alavat olivat hyviä suoviljelys-alueita. Kunnan länsirajalla Saaren-suo ja pöytäjärjellä Riilinki olivat suurimmat suoalueet, joissa kesäisin oli lakkamariaa.

VÄESTÖN ELINKEINOT

olivat maanviljelys ja karjanhoito kalastustakin harjoitettiin oman ta-

louden tarpeiden lisäksi myyntiäkin varten. Maanviljelystä ei liioin häi-tänyt kuivuus, kun maaperä oli hi-keää, niin se pidetti tuorentaan. Halla ei myöskään tehnyt tuhojaan, kun suurimmat suot olivat kauem-pänä viljelysalueista. Karjanhoito oli Pälkjärvellä korkealle kehittyä. Oli-nan Pälkjärvi v. 1935 karjanhoidossa kiivennyt ensimmäiselle tilalle koko pohjois-Karjalassa. Siitoseläimiksi oli myyty huomattavia määriä eri paik-kakunnille, myöskin Venäjälle. Pe-ruunan viljelyksen Pälkjärven maa-olivat hyvin sopivat. Varsinkin Ma-kariin ja Iimakan kylästä vietiin pe-ruunaa Sortavalaan ja oli se siellä hyvässä maineessa.

VARSINAISTA TEOLLISUUTTA

Pälkjärvellä ei ollut. Oli kuitenkin osuusmeijeri ja siinä saha, jotka paikkakunnan tarpeet tyydyttivät. Työväestö kunnan pohjoispuolelta kävi töissä Värttilässä ja eteläpuo-lelta Ruskealan marmorilouhoksella. Suurimpia laitoksia Pälkjärvellä oli Pälksaaren piirimeisariaa.

KYLÄT

maarekisterin mukaan olivat: Anon-niemi, Iijala, Jero, Kuhlilasaara, Ku-riikka, Makari, Naatselkä, Potoska, Puikkola, Pälksaari ja Tyytysaari. Anonniemessä osia, Kuhlilasaara ja Tyytysaari joutuivat alueellitoksessa Värttilän kuntaan. Asutuksen sul-teen kylä oli enemmän, Iimakka ja

äävi. Iijala oli varsinaisen kirkon-tylä ja Iimakan useimmat talot kuuluvat Iijalaan ja muutamat talot Pälksaareen, samoin Iäviin talot osaksi Iijalaan ja osaksi Pälksaa-reen. Pälkjärvellä oli kansakouluja: Iijalan, Iimakan, Jero-Puikkolan, Ku-hilasaaran, Kurikan, Makariin ja Ri-suvaaran kansakoulut. Kuhlilasaaran ja Risuvaaran koulut olivat Värttilään liitettyä alueella.

TALVISODAN PÄÄTTYÄ,

kun kunnan väestö joutui evakko-tielle, määräsi valtiolta kunnan hoitokunnan niissä oloissa hoita-maan kunnalle kuuluvia tehtäviä. Jatkosodan aikana, kun luovutettua aluetta vallattiin takaisin, asetettiin kuntaan sotilashallinnon alainen kun-nan esikunta, joka ohjasi kuntaan uudelleen asutusta, apunaan kunnan hoitokunta. Tätä uutta asutusta ja jälleerakentamista ryhdyttiin innok-kaasti suorittamaan. Kun kunnan alue oli toistamiseen valloittajalle luovutettu, seurasi tästä, että kunta- oli virallisesti lakkautettava. Kun-nan hoitokunnan oli tehtävä kunnan loppuseivitys, arkisto järjestettävä ja toimitettava Maakunta-arkistoon. Kunnat lakkautettiin virallisesti 30. päivänä syyskuuta 1948. Silloin Pälkjärven kuntakin lakkasi ole-masta ja nimi jäi vain vain historian lehdistö. — E. K.

Pälkjärven pitäjässään lippu vihittiin 6. 7. 1969 seurau 20-vuotis-juhlissa Joensuuassa.